МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РБ

АДМИНИСТРАЦИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

САЛАВАТСКИЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ БАШКОРТОСТАН

МОБУ СОШ с. Алькино

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель ШМО	Зам. директора по УВР	Директор школы
Г.Д. Ямалетдинова	Л.Ф. Закирова	Г.А. Абдуллина
Протокол №1	Протокол №1	Приказ №206
от «28» 08 2024 г.	от «28» 08 2024г.	от «28» 08 2024 г.

АДАПТИРОВАННАЯ РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной (башкирский) язык»

для обучающихся 4 класса

Алькино 2024

АҢЛАТМА ЯҘЫУ

“Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле” (дөйөм белем биреү ойошмаларының 1-4 класы өсөн) уҡыу предметынан өлгө эш программаһын төҙөүҙә түбәндәге документтар хоҡуҡи-норматив нигеҙ булып торҙо:

1) Рәсәй Федерацияһының Конституцияһы;
2) 2012 йылдың 29 декабренән “Рәсәй Федерацияһында белем биреү” (үҙгәртеүҙәр һәм тулыландырыуҙар менән) 273-сө федераль законы;
3) 1991 йылдың 25 октябренән 1807-1-се “Рәсәй Федерацияһы халыҡтары телдәре тураһында” Рәсәй Федерацияһы законы (үҙгәртеүҙәр һәм тулыландырыуҙар менән);
4) Башланғыс дөйөм белем биреүҙең федераль дәүләт белем биреү стандарты (2021 йылдың 31 майында Рәсәй Федерацияһы Мәғариф министрлығының 286-сы приказы менән раҫланған);
5) Башланғыс дөйөм белем биреүҙең яҡынса төп белем биреү программаһы (дөйөм белем биреү буйынса федераль уҡыу-методик берекмә ҡарары, 2022 йылдың 18 мартындағы 1/22-се протокол менән раҫланған);
6) Тәрбиә биреүҙең яҡынса программаһы (дөйөм белем биреү буйынса федераль уҡыу-методик берекмә ҡарары, 2022 йылдың 23 июнендәге 3/22-се протокол);
7) Рәсәй Федерацияһы Мәғариф министрлығының 2019 йылдың 1 октябрендәге коллегия ултырышында раҫланған Рәсәй Федерацияһы халыҡтарының туған телдәрен уҡытыу концепцияһы;
8) Республика Башлығының 2020 йылдың 30 декабрендәге 613-сө Указы менән раҫланған Башҡортостан Республикаһының дәүләт телдәрен һәм Башҡортостан Республикаһы халыҡтарының туған телдәрен уҡытыу концепцияһы;
9) Башҡортостан Республикаһы Конституцияһы (үҙгәрештәр һәм өҫтәмәләр менән);

10) 2013 йылдың 1 июлендәге 696-з һанлы «Башҡортостан Республикаһында мәғариф тураһында» Башҡортостан Республикаһы Законы (үҙгәрештәр һәм өҫтәмәләр менән).

11) Рәсәй Федирацияһының Мәғәриф министырлығы №1035 бойөроғго менән 02.09.2013 йылда раҫланған «Мөмкинселектәре сикләнгән балаларҙы өйҙә индивидуаль уҡытыу»;

12) Мөмкинселектәре сикләнгән балаларға башланғыс дөйөм белем биреү дәүләт стандарттары федераль компонеты (РФ-ның мәғәриф һәм фән министырлығы 19.12.2014 №1598);

13) Дәреслектәр: Башҡорт теле, 2 киҫәктә, 2017 й. Авторы: Ф.Ш.Сынбулатова, Г.Ә.Вәлиева

“Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле” уҡыу предметы Башҡортостан Республикаһы территорияһында урынлашҡан дәүләт һәм муниципаль белем биреү ойошмаларында Башҡортостан Республикаһы ҡануниәте һәм башланғыс дөйөм белем биреү Федераль дәүләт белем биреү стандартына ярашлы “Туған тел һәм туған телдә әҙәби уҡыу” предмет өлкәһе сиктәрендә бәлиғ булмаған уҡыусыларҙың ата-әсәләренең (законлы вәкилдәренең) ғаризаһына ярашлы өйрәнелә.

Программа нигеҙенә Федераль дәүләт белем биреү стандартының методологияһы булған системалы-эшмәкәрлекле ҡараш һалынған. Программа Өлгө тәрбиә программаһында ҡабул ителгән өҫтөнлөклө маҡсаттарға һәм уҡытыусыларға “Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле” уҡыу предметынан эш программаһын төҙөүҙә методик ярҙам күрһәтеүгә йүнәлтелгән.

Программа уҡыу йылдары буйынса уҡытыу предметының йөкмәткеһен, «Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» дәресе саралары менән уҡыусыларға белем, тәрбиә биреү һәм үҫтереүҙең төп методик стратегияларын билдәләй.

Программа уҡытыусыға түбәндәге мөмкинлектәрҙе бирә:

1. Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) телен уҡытыу процесында башланғыс дөйөм белем биреүҙең Федераль дәүләт белем биреү стандарттарына ярашлы шәхсән, метапредмет һәм предмет һөҙөмтәләренә ирешеүҙә заманса ҡараштты тормошҡа ашырырға;

2. Төп хоҡуҡи документтарға ярашлы "Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле" уҡыу предметының йөкмәткеһен уҡыу йылдарына ярашлы планлаштырырға һәм алдан көтөлгән һөҙөмтәләрҙе билдәләргә;
3. Календарь-тематик план төҙөгәндә конкрет кластың үҙенсәлектәрен иҫәпкә алырға, уҡыу материалын үҙләштереү өсөн тәҡдим ителгән төп эшмәкәрлек төрҙәрен һәм сәғәттәрҙе темаларға яҡынса бүлеү өлгөһөн файҙаланырға.

"Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле" уҡыу предметына дөйөм ҡылыҡһырлама

Программаның йөкмәткеһе башланғыс дөйөм белем биреү Федераль дәүләт белем биреү стандарттарындағы "Туған тел һәм туған телдә әҙәби уҡыу" предмет өлкәһе талаптарына ярашлы башланғыс дөйөм белем биреү программаһы һөҙөмтәләренә ирешеүгә йүнәлтелә.

"Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле" уҡыу предметын өйрәнеү гуманитар циклдағы башҡа уҡыу предметтары менән предмет-ара бәйләнеште тормошҡа ашырыуҙы күҙ уңында тота.

Башҡортостан Республикаһы Конституцияһына һәм "Башҡортостан Республикаһы халыҡтары телдәре" законына ярашлы, ике дәүләт телен белеү республикала йәшәүсе халыҡтар араһындағы килешеп йәшәүҙең нигеҙен тәшкил итә. Мәктәптә белем биреү шарттарында дәүләт (башҡорт) теле аралашыу сараһы һәм уҡыусыларға әхлаҡи тәрбиә биреү ысулы булараҡ күҙаллана. Аралашыу сараһы булараҡ дәүләт (башҡорт) телен белеү

уҡыусыларҙа көндәлек тормошта аралашырға, уларҙы күп милләтле йәмғиәттә аңлашып һәм хеҙмәттәшлек итеп йәшәргә һәләтле һәм әҙер итә.

“Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле” предметының үҙенсәлеге, уҡыу процесының аралашырға өйрәтеүгә йүнәлтелгән булыуы, башҡа предмет өлкәләре менән бәйләнеше уҡыусыларҙың ике дәүләт телендә лә иркен аралашыусы тел шәхесе булып үҫешенә булышлыҡ итә.

Башланғыс мәктәптә рус һәм башҡорт, шулай уҡ сит телдәрҙе өйрәнеү уҡыусыларға үҙҙәренең билдәле этносҡа, Рәсәйҙең граждандар йәмғиәтенә һәм халыҡ-ара берләшмәгә ҡарағанлығын аңларға булышлыҡ итә.

Дәүләт (башҡорт) телен уҡытыу универсаль уҡыу ғәмәлдәрен формалаштырыуға нигеҙ һала. Уҡыусылар белем биреү эшмәкәрлегенең мәғәнәһен һәм әһәмиәтен аңлай, белем алырға, телде үҙләштереүҙә үҙаллы эшләргә өйрәнә, был артабанғы үҫеш һәм үҙ-үҙеңде камиллаштырыу өсөн нигеҙ булып тора.

«Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» предметының йөкмәткеһе уҡыусыларҙың дәүләт (башҡорт) телен милли мәҙәниәтте танып белеү һәм унда үҙ-үҙеңде күрһәтеү ҡоралы булараҡ өйрәнеүгә ихтыяжын ҡәнәғәтләндереүгә йүнәлтелгән.

«Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» дәресен өйрәнеүҙең маҡсаты һәм бурысы

«Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» дәресен өйрәнеүҙең маҡсаты - уҡыусыларҙа социаль-көнкүреш, уҡыу-хеҙмәт һәм социаль-мәҙәни өлкәләрҙә башҡорт телендә аралашыу мөмкинлеген тәьмин итеүсе коммуникатив компетенция булдырыу. «Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» уҡыу предметын өйрәнеүҙең бурыстары:

- тел йөрөтөүселәр менән үҙенең телмәр мөмкинлектәре һәм ихтыяждары кимәлендә аралашыу һәләтен һәм әҙерлеген формалаштырыу:

телдән һөйләшеү һәм фекер алышыу, яҙма рәүештә (уҡыу һәм яҙыу), телдән һәм яҙма формала шәхес-ара һәм мәҙәни аралашыу оҫталығын арттырыу;

- балалар фольклоры һәм матур әҙәбиәт, мәҙәни пландағы материалдар менән танышыу аша башҡорт мәҙәниәтенә ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбиәләү;

- уҡыусыларҙың лингвистик аң даирәһен киңәйтеү; уҡыусыларға аңлайышлы һәм дәүләт (башҡорт) телендә телдән, яҙма телмәрҙе үҙләштереү өсөн кәрәкле лингвистик күҙаллауҙарҙы элементар кимәлдә үҙләштереү;

- тел системаһы менән танышыу һәм уның нигеҙендә төп лексик, грамматик, стилистик, орфоэпик, орфографик һәм пунктуацион оҫталыҡтарын булдырыу; уҡыусының тел күренештәрен һәм факттарын анализлауға һәм баһалауға һәләтен арттырыу;

- тел факттарын айырыу, анализлау, классификациялау оҫталығын формалаштырыу, уларҙы норматив, хәлдең һәм аралашыу өлкәһенең тап килеүе ҡарашынан баһалау; текст менән эшләү, төрлө сығанаҡтарҙан мәғлүмәт эҙләү, уны төрлө типтағы үҙаллы булдырылған фекерҙәрҙә тапшырыу;

- уҡыусыларҙың рухи донъяһын, дөйөм кешелек ҡиммәттәрен формалаштырыу, туған тел аша кешелектең мәҙәни ҡиммәттәренә ылыҡтырыу.

«Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» уҡыу предметы буйынса яҡынса эш программаһының төп йөкмәткеле йүнәлештәре

Дәүләт (башҡорт) теле курсында түбәндәге йөкмәткеле йүнәлештәр айырыла:

- телмәр эшмәкәрлегенең төп төрҙәрендә (тыңлау, һөйләшеү, уҡыу, яҙыу) коммуникатив оҫталыҡты формалаштырыуға булышлыҡ иткән «Телмәрҙе үҫтереү» йөкмәткеле йүнәлеше;

- «Лингвистик белем нигеҙҙәре» йөкмәткеле йүнәлеше башҡорт теленең фонетикаһы, лексикаһы, грамматикаһы өлкәһендә тел күнекмәләрен формалаштырыуға булышлыҡ итә. Ике йөкмәткеле йүнәлеш тә үҙ-ара

бәйләнгән, һәм уларҙың береһенең булмауы «Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» уҡыу предметының берҙәмлеген боҙа.

Эш программаһын төҙөүселәр уҡыу материалын өйрәнеүҙең эҙмә-эҙлелеген, күләмен, эшмәкәрлек төрҙәрен үҙ аллы билдәләй ала.

«Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» предметының уҡыу планындағы урыны

Федераль дәүләт башланғыс дөйөм белем биреү стандартына ярашлы, «Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» уҡыу предметы «Туған тел һәм туған телдә әҙәби уҡыу» предмет өлкәһенә ҡарай.

Дәүләт телдәрендә уҡытыу, дәүләт телдәрен өйрәнеү Федераль дәүләт белем биреү стандарттарына ярашлы алып барыла һәм дәүләт аккредитацияһы үткән төп белем биреү программалары сиктәрендә башҡарыла.

Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) телен өйрәнеү башланғыс кимәлдә 136 сәғәт күләмендә ҡаралған: 1-4-се кластарҙа йылына 34 сәғәт (аҙнаға 1 сәғәт).

Белем биреү программаһын дәүләт санитар-эпидемиологик ҡағиҙәләр һәм нормативтар талаптарын үтәп, дәрестән тыш һәм ғәҙәттән тыш эшмәкәрлек аша мәғариф учреждениеһы ғәмәлгә ашыра. Белем биреү ойошмаһы мәғариф мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусыларға дәрестән тыш эшмәкәрлектең төрлө формаларын һайлау мөмкинлеге бирә. Дәрестән тыш эшмәкәрлек белем биреү мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусыларҙың һайлауына ярашлы ирекле нигеҙҙә ойошторола.

Мәғариф учреждениеһы белем биреү мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусылар әҙерләгән пландың бер өлөшө иҫәбенә уҡыу предметын өйрәнеү өсөн бүленгән сәғәттәр һанын үҙаллы арттырырға хоҡуҡлы. Федераль дәүләт башланғыс дөйөм белем биреү стандартына ярашлы, мәғариф һөҙөмтәләренә ҡарата бер нисә талап мәғлүмәт технологияларын

ҡулланыу кәрәклеге менән туранан-тура бәйләнгән. Дәүләт (башҡорт) теле дәрестәрендә ҡулланыу өсөн цифрлы һәм электрон белем биреү ресурстары «Мәғлүмәт ресурстары» ҡушымтаһында бирелгән.

«Башҡортостан Республикаһы дәүләт (башҡорт) теле» уҡыу предметының йөкмәткеһе

4-се класс

Көн һайын мәктәпкә йөрөйөм

Телмәрҙе үҫтереү. Үтелгән материалды ҡабатлау, тема буйынса репликалар менән алмашыу, лексиканы тема буйынса яңы һүҙҙәр менән байытыу, диалогтарҙа ятланған клишелар һәм дежур фразалар ҡулланыу. Башҡорт теле, уның төрки телдәр системаһында тотҡан урыны, Башҡортостан Республикаһында уның статусы тураһында дөйөм мәғлүмәттең ҡабатланыуы. «Миңә ниндәй дәрес оҡшай?» һорауын өйрәнеү, яуабын нигеҙләү, схема буйынса һөйләмдәр төҙөү. Башҡорт шағирҙарының һәм яҙыусыларының әҫәрҙәренән өҙөктәр менән танышыу. Башҡорт теленең орфоэпия ҡағиҙәләрен, лексикаһы тураһында дөйөм мәғлүмәттәрҙе өйрәнеү. «Кем? Нимә?», «Мин нимә уҡырға яратам?» тигән һорауға яуап биргән һүҙҙәр менән танышыу, «Мәктәптә нимә тураһында һөйләшәбеҙ?», кәрәкле һүҙ формаларын файҙаланып монологик телмәрҙе үҫтереү, дуҫтар хаҡында диалогтар төҙөү, дуҫтарҙы һүрәтләү, телмәрҙә исемдәрҙе ҡулланыу.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Үтелгән материалды ҡабатлау. Тел тураһында дөйөм мәғлүмәт. Исем һүҙ төркөмө. Яңғыҙлыҡ һәм уртаҡлыҡ исемдәр. Исемдәрҙең һан менән үҙгәреше.

Мин ғаиләмде яратам

Телмәрҙе үҫтереү. Ғаилә тураһындағы тексты тыңлап аңлау. Туғанлыҡтың яңы терминдары менән танышыу, туғандарҙың исемен, йәшен һорау, тышҡы ҡиәфәтен һүрәтләү, ғаилә тураһында һөйләргә өйрәнеү. Контекст буйынса һүҙҙәрҙең мәғәнәһен билдәләү йәки һүҙлек, Интернет һ.б. ярҙамында асыҡлау. Башҡорт һәм рус шағирҙары, яҙыусыларының

әҫәрҙәренән өҙөктәр уҡыу. Баланың ыңғай сифаттарын сағылдырған сифаттар менән танышыу. «Ниндәй?» һорау алмашын файҙаланып, һорауға яуап әҙерләү. Өйҙө, бүлмәне һүрәтләү, телмәрҙә сифаттарҙы ҡулланыу, дәрес темаһы буйынса һорауҙар бирә белеү. Һөйләшә, яңынан һорай, телмәрҙә ятлаған һүҙҙәрҙе һәм һүҙ формаларын ҡуллана, русса-башҡортса һүҙлекте файҙаланып, үҙҙәренең өйҙәге йөкләмәләре тураһында текст төҙөй белеү. “Сөмбөлә” байрамы (уңыш байрамы).

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Исемдәрҙең эйәлек аффикстары менән үҙгәреүе. Сифат дәрәжәләре тураһында үтелгәнде ҡабатлау. Сифаттарҙың яҙылышы.

Ватаным тураһында һөйләйем.

Телмәрҙе үҫтереү. Яңы лексика менән танышыу, уны телмәрҙә әүҙемләштереү. Урамыбыҙ, тыуған йортобоҙ, ҙур һәм бәләкәй Ватаныбыҙ, планетабыҙҙың ҡояш системаһында тотҡан урыны тураһында текстар төҙөү. Тыуған яҡтың яратҡан урындары, үҙ ихатаһының балалары тураһында хикәйәләү. Башҡорт һәм рус шағирҙары, яҙыусыларының әҫәрҙәрен, башҡорт фольклоры өлгөләрен уҡыу. Шаблон буйынса һәм шаблонһыҙ ҡыҫҡа текстар һәм диалогтар төҙөү, үҙ фекереңде белдерә белеү. ”Тирмә” балалар уйыны. Төрлө платформаларҙа эшләү (LearningApps, ЯКласс).

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Алмаш. Алмаштар тураһында өйрәнелгән материалдың ҡабатланыуы. Зат, күрһәтеү, эйәлек, һорау алмаштары. Алмаштарҙы дөрөҫ яҙыу ҡағиҙәләре.

Ауылда/ҡалала йәшәйем

Телмәрҙе үҫтереү. Тема буйынса яңы һүҙҙәр һәм һүҙбәйләнештәр үҙләштереү, Башҡортостандың, Өфөнөң иҫтәлекле урындары менән танышыу. Ауыл һәм ҡала тормошо тураһында әңгәмә, диалог ҡороу, ауыл/ҡала тураһында бәйләнешле текстар төҙөй белеү. Республика ҡалалары һәм ауылдары, баҡсалағы үҫемлектәр тураһында хикәйәләр. Өйрәнелгән һүҙҙәрҙе файҙаланып, үҙенең районы һәм республикаһының иҫтәлекле

урындары тураһында текстар төҙөү. Төрлө платформаларҙа эшләү (LearningApps, ЯКласс).

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Һан (өйрәнелгән материалдың ҡабатланыуы). Ябай һәм составлы һандар. Һандарҙың разряды: рәт, йыйыу, тәртип һандары. Һандарҙы дөрөҫ яҙыу ҡағиҙәләре.

Һауа торошо һәм йыл миҙгелдәре тураһында һөйләшәбеҙ.

Телмәрҙе үҫтереү. Ҡыҙыл китапҡа индерелгән үҫемлектәрҙе һәм хайуандарҙы, йыл миҙгелдәре атамаларын өйрәнеү. Яңы лексиканы үҙләштереү, тәҡдим ителгән текстар буйынса эшләү, тәбиғәттә үҙеңде тотоу ҡағиҙәләре, тыуған төйәктең тәбиғәтен һаҡлау тураһында яңы текстар төҙөү. Балаларҙың ҡышҡы, яҙғы, йәйге, көҙгө уйындары. Йолалар һәм ғөрөф-ғәҙәттәр тураһында әңгәмәләр. Был йолаларҙың бөгөнгө көндәге әһәмиәте. .Телмәрҙе тыңлай белеү, текстарҙы дөрөҫ уҡыу, тема буйынса диалог ҡороу һәләтен үҫтереү.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Рәүеш. Рәүештәрҙең сифаттарҙан айырмаһы

Төрлө нәмәләр тураһында һөйләшәбеҙ.

Телмәрҙе үҫтереү. Киләсәккә пландар тураһында текстарҙы тыңлап аңлау. Тема буйынса яңы лексиканы үҙләштереү, уларҙы телмәрҙә әүҙемләштереү, киләсәккә пландар, үҙ хыялың тураһында текстар төҙөү. Әҙер өлгө буйынса, терәк һүҙҙәргә таяныпп, диалог төҙөү. Төрлө платформаларҙа эшләү. “Һабантуй” байрамы.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Ҡылым. Һөйләмдә ҡылымдарҙың урыны. Ҡылымдарҙың зат менән үҙгәреүе.

Һатып алырға өйрәнәм.

Телмәрҙе үҫтереү. Аҙыҡ-түлек, кейем-һалым атамалары менән танышыу, тауар һатып алғанда этикет ҡағиҙәләрен үҙләштереү, был тема буйынса аралашыу. Телмәрҙә хәҙерге заман ҡылымдарын ҡулланып, мода тураһында текстар төҙөү. Тәҡдим ителгән диалогтар буйынса эш, өлгө буйынса диалогтар төҙөү, өйрәнелгән лексиканы әүҙемләштереү. Аралашыу

барышында башҡорт телмәр этикеты үҙенсәлектәрен һаҡлау. Тәҡдим ителгән тема буйынса текстар яҙыу. Планға һәм терәк һүҙҙәргә таянып, ҡыҫҡа хикәйәләр төҙөү. Төрлө мәғлүмәт сығанаҡтарын эҙләү, схемалар ҡулланыу, хаталарҙы төҙәтеү. “Буяу һатам” балалар уйыны.

Лингвистик белем нигеҙҙәре. Ҡылым. Ҡылымдың кире формаһы. Ҡылымдың замандары. Үтелгән материалды ҡабатлау.

Белемде контролләү. Өйрәнелгән материалды ҡабатлау, контроль эш, хаталар өҫтөндә эшләү, проект эштәре.

“БАШҠОРТОСТАН РЕСПУБЛИКАҺЫНЫҢ ДӘҮЛӘТ (БАШҠОРТ) ТЕЛЕ” УҠЫУ ПРЕДМЕТЫН БАШЛАНҒЫС ДӨЙӨМ БЕЛЕМ БИРЕҮ КИМӘЛЕНДӘ ҮҘЛӘШТЕРЕҮҘЕҢ ПЛАНЛАШТЫРЫЛҒАН ҺӨҘӨМТӘЛӘРЕ

ШӘХСӘН ҺӨҘӨМТӘЛӘР

Башланғыс мәктәпте тамамлаусы уҡыусыларҙың “Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле” уҡыу предметын үҙләштереүенең **шәхсән һөҙөмтәләре:**

- уҡыусыларҙың рухи ҡиммәттәргә таянып эш итергә әҙер булыуы һәм түбәндәге өлкәләрҙә шуларға нигеҙләнгән тәүге эшмәкәрлек тәжрибәһен туплауы:

Гражданлыҡ-патриотик тәрбиәлә:

– Тыуған иленә – Рәсәйгә, йәнтөйәгенә, тыуған еренә, тәбиғәткә ихтирамлы мөнәсәбәте, һөйөүе һәм хөрмәт итеүе;

– дәүләт (башҡорт) телен тирә-яҡты танып-белеү ҡоралы итеп таныуы;

– донъяны күп телле һәм күп мәҙәниәтле йәмғиәт итеп ҡабул итеүе, үҙен Рәсәй Федерацияһының гражданины итеп тойоп, халҡының һәм Рәсәйҙең гражданины булыуын аңлауы;

– тыуған илебеҙҙең, республиканың үткәненә, бөгөнгөһөнә һәм киләсәгенә битараф булмауы;

– үҙ халҡын һәм шул уҡ ваҡытта башҡа халыҡтарҙы ихтирам итеүе, икенсе халыҡтарҙың тарихына, мәҙәниәтенә хөрмәт менән ҡарауы, төрлө милләт вәкилдәренә ыңғай ҡарашы;

– һәр кешене йәмғиәтебеҙҙең вәкиле итеп ҡабул итеүе, мөнәсәбәттәрҙе әҙәп-әхлаҡ ҡанундарына таянып ҡороуы.

Әҙәп-әхлаҡ тәрбиәһендә:

- һәр кешенең шәхес булыуын таныуы;

- башҡаларға ҡарата иғтибарлы һәм ихтирамлы булыуы;

- кешеләргә физик һәм әхлаҡи зыян килтереүгә йүнәлтелгән ҡылыҡтарҙы ҡабул итмәүе;

- әхлаҡи тәртип ҡағиҙәләрен белеүе: оялыу, ғәфү үтенеү, тартыныу һ.б.

- уҡыу һөҙөмтәләре, эшләгән эштәрең өсөн яуаплылыҡ тойоуы;

Эстетик тәрбиәлә:

- үҙ халҡының һәм башҡа халыҡтарҙың традицияларына һәм ижадына, төрлө сәнғәт төрҙәренә, мәҙәниәткә ҡыҙыҡһыныуы, уларҙы хөрмәт итеүе;

- художестволы эшмәкәрлек төрҙәре аша үҙ-үҙен танытыуға ынтылышы;

Фәнни белемдең ҡиммәттәре:

- танып-белеүҙә үҙ аллылығы, ҡыҙыҡһыныусанлығы, әүҙемлеге, инициативалылығы;

- дөйөм күҙалллауының, фекерләүенең, хәтеренең үҫеше.

Ошо һөҙөмтәләргә ирешеү сараһы булып дәреслектең текстары, тексҡа бирелгән һорауҙар һәм биремдәр, эшмәкәрлек нигеҙендә уҡытыу технологияһы һ.б. тора.

МЕТАПРЕДМЕТ ҺӨҘӨМТӘЛӘРЕ

Уҡыусыларҙың "Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле" уҡыу предметын үҙләштереүенең метапредмет һөҙөмтәләре булып

түбәндәге универсаль уҡыу эшмәкәрлеге төрҙәренең формалашҡан булыуы тора.

Танып-белеү универсаль эшмәкәрлеге

Нигеҙ логик эшмәкәрлек:

- төрлө тел берәмектәрен сағыштырыу, оҡшаш һәм айырмалы яҡтарын табыу;

- уҡыу мәсьәләһен сисеү өсөн кәрәкле мәғлүмәтте эҙләп таба белеү, әҙер алгоритм буйынса эште ойоштороу;

Нигеҙ тикшеренеү эшмәкәрлеге:

- уҡытыусы ярҙамында маҡсатты билдәләү, телмәр ситуацияһын үҙгәртеүҙе планлаштырыу;

- төрлө эш варианттарын сағыштырыу, әҙер планға таянып проект төҙөү;

- тел материалын күҙәтеү нигеҙендә һығымталар яһау һәм уларҙы иҫбатлау;

Мәғлүмәт менән эшмәкәрлек:

- мәғлүмәт сығанағын һайлай, кәрәкле һүҙлекте таба белеү;

- бирелгән алгоритм буйынса тәҡдим ителгән мәғлүмәтте күрһәтелгән сығанаҡтарҙан таба белеү;

- уҡытыусы тәҡдим иткән ысул менән тикшереп, дөрөҫ мәғлүмәтте ялған мәғлүмәттән айыра белеү;

- Интернеттан мәғлүмәт эҙләүҙә хәүефһеҙлек ҡағиҙәләрен үтәү;

- уҡыу мәсьәләһенә ярашлы мәғлүмәтте анализлау һәм текст итеп, график форматта, аудио аша бирергә өйрәнеү;

- таблица, схема аша бирелгән лингвистик мәғлүмәтте аңлау, үҙ аллы төҙөлгән таблица ярҙамында мәғлүмәтте еткереү.

Башланғыс мәктәпте тамамлауға, уҡыусыларҙа түбәндәге **коммуникатив универсаль уҡыу күнекмәләре** формалаша:

Аралашыу:

- таныш мөхиттә аралашыу шарттары һәм маҡсаттарына ярашлы, хис-тойғоларҙы сағылдыра белеү, әңгәмәсегә ихтирам менән ҡарау, диалог алып барыу ҡағиҙәләрен теүәл үтәү;

- төрлө ҡараштар булыуын таныу;

- үҙ фекереңде матур итеп әйтә һәм иҫбатлай белеү;

- телмәр ситуацияһына ярашлы телдән телмәр өлгөһө төҙөй белеү;

- проект төҙөүҙә, тикшеренеү эше барышында парлап һәм төркөмләп эшләүҙең һөҙөмтәләре тураһында сығыш яһай белеү,

- сығыш өсөн иллюстратив материал һайлай белеү.

Уртаҡ эшмәкәрлек:

- стандарт ситуацияларҙа уҡытыусы ярҙамында ҡыҫҡа ваҡытлы һәм оҙайлы маҡсаттар ҡуя белеү;

- уртаҡ эшмәкәрлектең маҡсатын ҡабул итеү, ролдәрҙе бүлешеү, эшмәкәрлек барышында һөйләшә һәм килешә белеү;

- етәкселек итергә һәм буйһона белергә, конфликтты үҙ аллы сисергә әҙер булыу;

- эштең бүленгән өлөшөн яуаплы итеп башҡара һәм дөйөм һөҙөмтәгә индергән өлөшөңдө баһалай белеү;

- тәҡдим ителгән өлгөгә ярашлы бергәләп проект эштәрен башҡара белеү.

Регулятив универсаль уҡыу эшмәкәрлеге

Үҙеңде ойоштороу:

- уҡыу эшмәкәрлегенең маҡсатын үҙ аллы билдәләй, эштең эҙмә-эҙлелеген, һөҙөмтәләрҙе баһалай белеү;
- һөҙөмтәгә ирешеү өсөн уҡыу мәсьәләһен сисеүҙе планлаштыра белеү;
- уҡытыусы менән берлектә уҡыу проблемаһын сисеүҙең планын төҙөү;
- дәрестең маҡсатына ярашлы план буйынса эшләү, хаталарҙы төҙәтә белеү;
- эшмәкәрлектең эҙмә-эҙлелеген төҙөй белеү.

Үҙ-үҙеңде контролләү:

- уҡыу эшмәкәрлегендәге уңыштарҙы һәм уңышһыҙлыҡ сәбәптәрен анализлай, телмәр хаталарын һәм орфографик хаталарҙы төҙәтә белеү;

- уҡытыусы менән диалог барышында эште баһалауҙың критерийҙарын асыҡлау, шул критерийҙарға ярашлы үҙеңдең һәм иптәштәреңдең эшен баһалай белеү;

– мәғлүмәт сығанаҡтарындағы күрһәтмәләргә ярашлы эшләй белеү, эште планлаштырыуҙа һәм контролләүҙә ҡағиҙәләрҙе иҫтә тотоу;

– телдән һәм яҙма телмәрҙә эш алымдарын белеү;

– иптәштәреңдең һәм уҡытыусының эшеңә биргән баһаһын аңлап ҡабул итеү.

Предмет һөҙөмтәләре

«Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теле» предметы буйынса предмет һөҙөмтәләре башланғыс дөйөм белем биреү кимәлендә түбәндәгеләрҙе тәьмин итә:

- Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теленең статусын һәм әһәмиәтен аңлау, Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) телен өйрәнеүгә мотивация булдырыу: милләт-ара аралашыу өсөн Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башҡорт) теленең әһәмиәтен аңлау.

- дәүләт (башҡорт) теленең фонетикаһы, лексикаһы, грамматикаһы, орфографияһы һәм пунктуацияһы тураһында башланғыс белемдең формалашыуы, шулай уҡ алған белемде телмәр эшмәкәрлегендә: башҡорт теленең өндәрен һәм һүҙҙәрен тел нормаларына ярашлы, фонетик хатаһыҙ әйтеү һәм һөйләү; телмәрҙә өйрәнелгән материал сиктәрендә үҙләштерелгән лексиканы ҡулланыу; күләме буйынса ҙур булмаған диалогтар төҙөү; телмәр этикетының өйрәнелгән формулаларын файҙаланып, телмәр аралашыуында ҡатнашыу;

- дәүләт (башҡорт) телендә телмәр эшмәкәрлегенең бөтә төрҙәренең формалашыуы һәм үҫеше:

Тыңлау (тыңлау): төрлө сығанаҡтарҙан яңғыраған телмәргә төшөнөү (уҡытыусы, класташтар, теле- һәм радиотапшырыуҙар);

Һөйләшеү: телмәр өлгөләрен тергеҙеү, көнкүреш, уҡыу темаларына диалогтарҙа, тыңлаған йәки уҡыған текстар буйынса фекер алышыуҙа ҡатнашыу; шиғырҙарҙы яттан һөйләү;

Уҡыу: өйрәнелгән тел материалында төҙөлгән ҙур булмаған текстарҙы ҡысҡырып уҡыу;

Яҙыу: телмәр өлгөләрен күсереп яҙыу, тексты һүрәтләү һәм унан һүҙҙәр, һүҙбәйләнештәр, уҡыу мәсьәләһенә ярашлы һөйләмдәр яҙырға; ҙур булмаған яҙма эштәрҙе һәм ижади эштәрҙе башҡарыу.

Предмет һөҙөмтәләре

“Башҡортостан Республикаһының дәүләт (башкорт) теле” уҡыу предметын ***4-се класта*** *өйрәнеүҙең һөҙөмтәләре*

Лингвистик белем нигеҙҙәре

Уҡыусы түбәндәгеләрҙе өйрәнә:

- -исемдәрҙең килеш формаларын, эйәлек аффикстарын айырырға;
- тәртип, йыйыу һандарын айырырға, уларҙы телмәрҙә ҡулланырға;
- ябай һәм ҡушма һандарҙы айырырға, уларҙы телмәрҙә ҡулланырға;
- сифаттарҙы рәүештәрҙән айырырға;
- һөйләмдәрҙә ҡылымдарҙың заман формаларын айырырға, һөйләмдәге урынын билдәләргә;
- телмәрҙә һәм яҙыуҙа ҡылымдарҙың кире формаһын ҡулланырға;
- - күрһәтелгән схема буйынса һөйләмдәр төҙөргә;
- ҙур булмаған диктант яҙырға;

Телмәр үҫтереү

Уҡыусы түбәндәгеләрҙе өйрәнә:

- диалог ҡорорға, ҡабатлап һорарға,

- телмәрҙә ятланған һүҙҙәрҙе һәм һүҙ формаларын ҡулланырға; өйрәнелгән һорауҙарға яуап бирергә;

- орфоэпия ҡағиҙәләрен үтәп йүгерек уҡырға;

- һүҙҙең мәғәнәһен текст буйынса билдәләргә йәки һүҙлек, Интернет һ.б. ярҙамында асыҡларға;

- бирелгән тема буйынса ҙур булмаған текстар һәм монологтар төҙөргә;

- планға һәм терәк һүҙҙәргә таянып ҡыҫҡа хикәйәләр яҙырға;

- уҡыу һәм көндәлек аралашыу шарттарында телмәр этикеты нормаларын файҙаланырға;

- өйҙәге бурыстары тураһында русса-башҡортса һүҙлекте файҙаланып, текст яҙырға;

- өйрәнелгән һүҙҙәрҙе, телмәрҙең өйрәнелгән өлөштәрен файҙаланып, тема буйынса текст төҙөргә.

Дәрестәрҙе календарь- тематик планлаштырыу

№	Дәрестең темаһы	Йөкмәткеһе	Уҡыусының эш төрҙәре	План буйынса	Фактик үтәлеш
1	Телмәр үҫтереү. Һаумы мәктәп!	Бикәнең, Булаттың һәм уларҙың дуҫтарының йәйге тәьҫораттары. Каникулда башҡарған эштәр	Йәйге каникул хәтирәләрен иҫкә төшөрөргә. Эшләнгән эштәр, ял тураһында диалог ҡорорға. Класташтарҙы Белем көнө менән ҡотларға	6.09	
2	Фонетика. Өн һәм хәреф	Фонетика. Алфавит. Уның әһәмиәте. Өн. Хәреф	Өндәрҙе, хәрефтәрҙе сағыштырырға, классификацияларға. Улар тураһында белгәндәрҙе системаға килтерергә	13.09	
3	Һүҙҙәрҙә Яя, Ее, Ёё, Юю хәрефтәренең яҙылышы	Ике өндө белдергән хәрефтәр (Яя, Ее, Ёё, Юю). Һүҙҙең өн моделен төҙөү, транскрипцияла яҙыу	Һүҙҙәрҙең әйтелешен, яҙылышын күҙәтергә, сағыштырырға. Фактик материалға нигеҙләнеп һығымта яһарға. Һүҙҙәрҙең дөрөҫ яҙылышын аңлата белергә	20.09	
4	Ҡушма һүҙҙәрҙең дөрөҫ яҙылышы	Ҡушма һүҙҙәрҙең яһалышы. Уларҙың дөрөҫ яҙылышы. Телмәр үҫтереү. Әкиәт ижад итеү	Ҡушма һүҙҙәрҙең төрлөсә яҙылыу осраҡтарын (ҡалын һәм нәҙек айырыу билдәләре менән, һыҙыҡса аша һәм ҡушылып яҙылған ҡушма һүҙҙәр) ҡарарға, сағыштырырға, һығымта яһарға. Уларҙы дөрөҫ яҙырға күнегергә	27.09	
5	Ҡуш тартынҡылы һүҙҙәрҙең дөрөҫ яҙылышы	Ҡуш тартынҡылы һүҙҙәр. Т йәки ҙ хәрефенә бөткән тамыр һүҙгә т,ҙ хәрефенә башланған үҙгәртеүсе ялғау ҡушыу. Барлыҡҡа килгән һүҙҙе шундай уҡ тамыр һүҙ һәм уға бәйләнеп килгән ярҙамсы һүҙ менән сағыштырыу (атта- ат та).	Күрһәтелгән конструкциялы һүҙҙәрҙе күҙәтергә, сағыштырырға һәм тикшеренеү эше һөҙөмтәһендә асыҡланған дөрөҫ яҙылыш ҡағиҙәһен ҡулланып, дәреслектә бирелгән ҡуш тартынҡылы һүҙҙәрҙе дөрөҫ яҙырға. Рус теленән һәм сит телдәрҙән үҙләштерелгән ҡуш тартынҡығабөткән һүҙҙәрҙе(класс, грамм, кросс һ.б.) хәтерҙә ҡалдырырға һәм уларға үҙгәртеүсе ялғау ҡушҡанда дөрөҫ яҙа белергә	4.10	

		Рус теленән һәм сит телдәрҙән үҙләштерелгән ҡуш тартынҡылы һүҙҙәр (класс, грамм, кросс һ.б.). уларға үҙгәртеүсе ялғауҙар ҡушыу			
6	Диктант	Үтелгән тема буйынса белемдәрен тикшереү	Һүҙҙәрҙе дөрөҫ яҙыу ҡағиҙәләрен ҡулланып, үҙ аллы эшләргә, иғтибарлы булырға	11.10	
7	Тикшереү эше	Өн һәм хәреф. Ике өндө белдергән хәрефтәр	Өндәрҙе хәрефтәрҙән айырырға. Ике өндө белдергән хәрефле һүҙҙәрҙе дөрөҫ яҙырға	18.10	
8	Нимә ул һөйләм? Баш һәм эйәрсән киҫәктәр	Һөйләм тураһында белгәндәрҙе системаға һалыу. Баш һәм эйәрсән киҫәктәр. Аныҡлаусы, тултырыусы, хәл	Һөйләм тураһындағы белемдәрҙе системаға һалырға	25.10	
9	Тарҡау һәм йыйнаҡ һөйләмдәр	Баш киҫәктәрҙән генә торған һөйләм (йыйнаҡ һөйләм).Баш һәм эйәрсән киҫәктәрҙән торған һөйләм (тарҡау һөйләм). Ике составлы тулы һөйләм. Бер составлы кәм һөйләм	Һөйләмдәрҙе тейешле интонация менән уҡый белергә. Йыйнаҡ һәм тарҡау, тулы һәм кәм һөйләмдәрҙе айыра белергә	8.11	
10	Һөйләмдең тиң киҫәктәре	Һөйләмдә һаналып килгән һүҙҙәр. Тиң эйәләр, аныҡлаусылар, хәлдәр, хәбәрҙәр	Һөйләмдә һаналып килгән һүҙҙәрҙе – тиң киҫәктәрҙе айыра белергә. Уларҙы дөрөҫ интонация менән уҡырға. Һөйләмдә тиң эйәләрҙе, аныҡлаусыларҙы, хәлдәрҙе, хәбәрҙәрҙе график билдәләй белергә	15.11	
11	Телмәр үҫтереү. Картина «Алтын	Картина буйынса инша яҙыу. Картинаны өйрәнеү. Уның йөкмәткеһен, рәссам	Картинаны өйрәнергә. Картинаның эстәлеген асыу өсөн һүҙҙәр тупларға. Иншаның планын төҙөргә. Картина йөкмәткеһе, рассәм күрһәтергә теләгән	22.11	

	көҙ»	еткерегә теләгән төп фекерҙе асыу. Рәссамдың тәбиғәт күренешен һүрәтләү ысулдары. Композиция. Төҫтәр палитраһы	төп фекерҙе асыкларға. Көҙгө тәбиғәт матурлығын тасуирлай белергә		
12	Тикшереү эше	Һөйләм. Йыйнаҡ, тарҡау һөйләмдәр.Синтаксис анализ	Һөйләмдәрҙе дөрөҫ төҙөргә. Унын тиң киҫәктәрен дөрөҫ билдәләргә. Һөйләмгә синтаксис анализды дөрөҫ эшләргә	29.11	
13	Исем. Һөйләмдә исемдәрҙе билдәләү. Яңғыҙлыҡ һәм урталыҡ исемдәр	Яңғыҙлыҡ һәм урталыҡ исемдәр. Яңғыҙлыҡ исемдәрҙеңбаш хәреф менән яҙылыуы. Атамаларҙы дөйөмләштереүсе һүҙҙәрҙең (уртаҡлыҡ исем) бәләкәй хәрефтән яҙылыуы	Күҙәтеү, сағыштырыу, анализлау, төркөмләү алымдары нигеҙендә яңғыҙлыҡ һәм уртаҡлыҡ исемдәрҙе айырырға өйрәнергә. Уларҙы дөрөҫ яҙырға	6.12	
14	Телмәр үҫтереү. Изложение «Иламаҫ»	Изложение яҙыу	Тексты аңлап уҡырға. Төп фекерҙе билдәләргә. Һүрәттәр буйынса өлөштәргә бүлергә.План төҙөргә.йөкмәткеһен эҙмә-эҙлекле һөйләргә. Дәфтәргә яҙырға	13.12	
15	Исемдәрҙең килеш менән үҙгәреүе	Исемдәрҙең һөйләмдәге һүҙҙәргә төрлө ялғауҙар ярҙамында бәйләнеп килеүе. Исемдәрҙең килеш менән үҙгәреүе. Башҡорт телендә алты килеш. Төп һәм ҡыйыҡ килештәге исемдәр	Исемдәрҙең төрлө ялғауҙар ҡабул итеүен күҙәтергә, килеш һорауҙарын һәм ялғауҙарын иҫтә ҡалдырырға, һөйләм төҙөгәндә килештәрҙе дөрөҫ ҡулланырға. Төп һәм ҡыйыҡ килештәге исемдәрҙең һөйләмдәге ролен билдәләргә	20.12	
16	Контроль	Тема буйынса ҡабатлау һәм	Үтелгәнде нығытыу буйынса күнегеүҙәр башҡарырға, насар үҙләштерелгән темаларҙы	27.12	

	диктант	йомғаҡлау	ҡарап сығырға		
17	Нимә ул алмаш? Уның төркөмсәләре	Һөйләмдә исемде, сифатты, һ.б. һүҙ төркөмөн алмаштырып килгән һүҙҙәр. Алмаш төркөмсәләре	Алмаштарҙы табырға, уларға һорау ҡуя белергә, төркөмсәләрен өйрәнергә	10.01	
18	Телмәрҙә алмаштарҙы табыу. Килеш менән үҙгәртеү	Күнегеүҙәр. Алмаштарҙы килеш менән үҙгәртеү	Телмәрҙә алмаштарҙы табырға, килештәрен билдәләргә	17.01	
19	Телмәр үҫтереү. Изложение	Изложение яҙыу	Тексты иғтибар менән уҡырға, һорауҙарға яуап бирергә, бирелгән планды тәртипкә килтерергә, бирелгән һүрәт һәм план буйынса ентекле һөйләргә һәм изложение яҙырға	24.01	
20	Тикшереү эше	Алмаш. Уның төркөмсәләре. Алмаштың килеш менән үҙгәреше	Текста алмашты башҡа һүҙ төркөмдәренән айырырға. Уның грамматик мәғәнәләрен айыра белергә	31.01	
21	Нимә ул сифат?	Предметтың билдәһен белдергән һүҙҙәр. Сифаттың һорауҙары	Сифаттың телмәрҙә мөһим роль уйнауын асыҡларға, телмәрҙә йышыраҡ ҡулланырға өйрәнергә	7.02	
22	Сифат дәрәжәләре	Сифаттың 4 дәрәжәһе	Сифаттарҙы дәрәжәләре буйынса сағыштырырға, һәр береһенең төп үҙенсәлектәрен билдәләргә һәм һөйләмдә дөрөҫ табырға өйрәнергә	14.02	
23	Ҡабатлау. Күнегеүҙәр	Сифат темаһы буйынса бөтә үтелгәндәрҙе нығытыу	Һөйләмдә сифаттарҙы табырға	21.02	
24	Телмәр үҫтереү. Картина буйынса эш. «Тәүге ҡар»	Картина буйынса инша	Картинаны иғтибар менән ҡарарға, һорауҙарға яуап бирергә, план төҙөргә, терәк һүҙҙәрҙе ҡулланып, инша яҙырға. Телмәрҙә сифаттарҙы ҡулланырға	28.02	

25	Сифаттың һөйләмдәге роле	Сифатты һөйләмдә табыу. Ролен билдәләү	Сифатты һөйләмдә табырға өйрәнергә, дөрөҫ яҙырға		
26	Нимә ул рәүеш? Уның яһалышы	Һөйн, урынын, сәбәбен, рәүешен,ниндәй хәлдәрҙә үтәлеүен аңлатҡан һүҙҙәр. Рәүештең һорауҙары. Рәүештең яһалышы	Һөйләмдә рәүештең ҡайһы урында килеүен к-ҙәтергә, башҡа һүҙ төркөмдәренән айырырға өйрәнергә	7.03	
27	Рәүештең төркөмсәләре	Рәүештең төркөмсәләрен өйрәнеү	Күнегеүҙәрҙән рәүештең төркөмсәләрен табырға	14.03	
28	Телмәр үҫтереү. «Яңы йыл»	Картина буйынса эш	Картинаны ҡарарға, һорауҙарға яуап бирергә, план төҙөргә, уның буйынса эҙмә-эҙлекле һөйләргә һәм яҙырға. Телмәрҙә рәүештәрҡулланырға	21.03	
29	Диктант. йомғаҡлау	Диктант яҙыу. Телмәр үҫтереү. «Ҡышҡы уйындар»	Бөтә орфограммаларҙы иҫкә төшөрөп, хатаһыҙ диктант яҙырға. План буйынса «Ҡышҡы уйындар» темаһына инша яҙырға	4.04	
30	Тикшереү эше	Рәүеш. Уларҙың төркөмсәләре. һүҙбәйләнештәр	Рәүешкә билдәләмә бирергә. Уларҙың төркөмсәләрен айырырға. Морфологик анализ яһарға	11.04	
31	Нимә ул ҡылым?	Предметтың эшен, хәрәкәтен, хәлен белдергән һүҙҙәр. Ҡылымдың һорауҙары. Ҡылымдың һөйләмдәге роле	Текстан ҡылымды табырға, һорауҙар ҡуйырға өйрәнергә, һөйләмдәге ролен асыҡларға	18.04	
32	Ҡылымдарҙың яһалышы	Яһалышы буйынса ҡылымдың өс төрө	Ҡылымдырҙы яһалышы яғынан сағыштырырға, анализларға, төрҙәрҙең үҙенсәлектәрен табырға өйрнергә	25.04	
33	Телмәр үҫтереү.	«Батырлыҡ» темаһына	Тексты аңлап уҡырға. Төп фекерҙе билдәләргә.	2.05	

	Инша «Батырлыҡ»	инша яҙыу	Һорауҙарға яуап бирергә, хикәйәне өс өлөшкә бүлергә, һәр өлөшкә исем ҡушырға, һөйләп ҡарарға. Үҙ аллы яҙырға		
34	Контроль диктант	Диктант яҙыу	Ҡылым тураһында бөтә алған белем сифатын тикшерергә, һөҙөмтәләрҙе анализларға	16.05	
35	Тикшереү эше.	Ҡылым.Унын грамматик формалары	Ҡылымға билдәләмә бирергә. Уны зат, заман менән үҙгәртә белергә	23.05	

Мәғлүмәт ресурстары

1. Башҡорт телен үҙ аллы өйрәнеү өсөн «Интерактив башҡорт теле» веб-ресурсы// URL: https://bashlang.ru/ (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 17.05.2022).
2. Балаларҙы өсөн «Балалар» интернет-порталы// URL: https://balalar.org/ (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 17.05.2022).
3. «Башкортостан» телерадиокомпанияһының «Тамыр» балалар һәм үҫмерҙәр телеканалы // URL: https://bash.news/bst (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 18.05.2022).
4. Башкортостан Республикаһының мәғлүмәт порталы // URL: https://www.bashkortostan.ru/ (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 18.05.2022).
5. Башкортостандың мәҙәни донъяһы // URL: http://ebook.bashnl.ru/dsweb/HomePage (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 23.04.2022).
6. Башҡорт теленә өйрәтеүсе халыҡ-ара дистанцион система // URL: https://region.bspu.ru/ (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 23.04.2022).
7. Русса-башҡортса онлайн һүҙлек // URL: https://huzlek.bashqort.com/ (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 23.04.2022).
8. Башҡорт телен үҙ аллы өйрәнеү өсөн ҡулланма // URL: https://elib.bashedu.ru/dl/read/VahitovaSamouchBashkYaz.pdf/info (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 23.04.2022).
9. ЯКласс платформаһы // URL: https://www.yaklass.ru/p/bashkirskiy_ya (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 10.06.2022).
10. Башҡортса-русса һәм русса-башҡортса тәржемәсе : https://bashkortsoft.ru/. (мөрәжәғәт итеү ваҡыты 10.06.2022)